
Kommentoi Lehti- ja konferenssiartikkeleiden avoimen saatavuuden
osalinjausta

Taustakysymykset (380)

Nimesi: (2988)

Tyyppi (S/text-short)

Sirpa Suonpää, Elise Johansson, Nina-Mari Salminen, Laura Kitt

Sähköpostiosoitteesi: (2989)

Tyyppi (S/text-short)

sirpa.suonpaa@luke.fi

Mahdollinen taustaorganisaatiosi: (2990)

Tyyppi (S/text-short)

Luonnonvarakeskus

Kommentoin organisaationi nimissä (2991)

Tyyppi (Y/yes-no)

Kyllä

Kommentoi osalinjausta (381)

Kommentoi tavoitetta 1 toimenpiteineen: (2992)

Tyyppi (T/text-long)

Pidämme lehti- ja konferenssiartikkeleiden välitöntä ja kestävästä avoimuudesta tärkeänä tavoitteena, ja FinELibin sopimusten merkitys avoimuuden mahdollistajana on suuri. On kuitenkin huomioitava, että kaikki tutkimusorganisaatiot eivät voi kustannus- tai tarvesyistä osallistua kaikkiin FinELib-sopimuksiin. Siksi organisaatioilla täytyy olla mahdollisuus neuvotella omia sopimuksia silloin, kun se paremmin vastaa niiden tarpeita. Suorien sopimusneuvotteluiden mahdollisuuden tulee sisältää kaikki kustantajat, riippumatta siitä, onko FinELib tehnyt kustantajan kanssa sopimuksen. Toimenpide 3 antaa ymmärtää, että suoria neuvotteluita voisi käydä vain niiden kustantajien kanssa, joiden kanssa ei ole FinELib-sopimusta. Joissakin tapauksissa välitön avoimuus taloudellisesti kestäväällä tavalla voidaan saavuttaa paremmin omilla, rajatummilla sopimuksilla.

Kannattamme tavoitetta pitää artikkelien avoimuuskustannukset kohtuullisina ja pidämme mittareiden kehittämistä (toimenpide 7) välttämättömänä.

Tekoälyn käyttö julkaisemisessa on uusi ja tärkeä huomio. Korostamme tarvetta järjestää tekoäly- ja avoimuuskoulutusta kansallisesti yhteistyössä, jotta myös pienet organisaatiot voivat osallistua ilman, että niiltä edellytetään omia, resursseja vaativia koulutusjärjestelyjä.

Luken julkaisuperiaatteiden mukaan tutkija valitsee laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaaksi katsomansa julkaisukanavan projektin ja tutkimusaiheen mukaan. Avoimuutta voidaan priorisoida silloin, kun julkaisukanavat ovat tieteelliseltä tasoltaan samanveroiset. Toimenpiteeseen 6 tulisi sisällyttää samansisältöinen selventävä alaviite kuin tavoitteen 4 toimenpiteessä 4. Lisäksi on muistettava, että data- ja koodiaineistojen avoimuus ei ole aina mahdollista, erityisesti nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Kommentoi tavoitetta 2 toimenpiteineen: (2993)

Tyyppi (T/text-long)

Tavoite kustannusten läpinäkyvyydestä ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat kannatettavia. Ne tukevat avoimuutta ja helpottavat organisaatioiden talouden suunnittelua.

Kommentoi tavoitetta 3 toimenpiteineen: (2994)

Tyyppi (T/text-long)

Kotimaisen tiedejulkaisemisen merkitys vaihtelee organisaatioittain. Luonnonvarakeskuksessa pääpaino on kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa, mutta kotimaisilla julkaisuilla on arvonsa esimerkiksi suomalaisiin olosuhteisiin rajautuvassa tutkimuksessa ja yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa.

Pidämme kotimaisen julkaisemisen kehittämistä tärkeänä, mutta esitämme huolemme linjauksessa esitettyjen rahoitusvelvoitteiden osalta. Nykyinen valtiontalouden tilanne, säästövelvoitteet sekä tutkimus- ja koulutusorganisaatioihin kohdistuneet leikkaukset ovat jo monessa tutkimusorganisaatiossa johtaneet henkilöstövähennyksiin, supistuksiin ja kasvavaan kilpailuun niukkenevista resursseista. Tässä tilanteessa kotimaisen tiedejulkaisemisen lisärahoitusvelvoite kasvattaisi organisaatioiden kuormitusta ja voisi käytännössä siirtää resursseja pois tutkimuksen ydintehtävistä ja tukipalveluista.

Ehdotamme, että kotimaista julkaisemista koskevat rahoituskirjaukset muotoillaan suosituksenomaisiksi velvoittavuuden sijaan. Organisaatioiden tulee voida itse arvioida rahoitusmahdollisuutensa ja kohdentaa tuki strategisesti.

Katsomme myös, että kotimaisen julkaisemisen pitkäjänteinen kehittäminen tulisi toteuttaa ensisijaisesti kansallisella rahoituksella, ei siirtämällä kustannuksia tutkimusorganisaatioille. Mahdolliset muutokset rahoitusmalleihin tulisi toteuttaa vaiheittain ja tiiviissä yhteistyössä organisaatioiden kanssa.

Lisäksi toimenpide 4 kaipaa tarkennusta: mitä julkaisumuotojen ja -tapojen moninaistumisella tarkoitetaan? Jos tarkoitetaan esimerkiksi videojulkaisuja tai muita teknisesti raskaampia muotoja, tulee huomioida näiden merkittävästi kasvavat kustannukset ja datavaatimukset.

Kommentoi tavoitetta 4 toimenpiteineen: (2995)

Tyyppi (T/text-long)

Lisenssitavoite on kannatettava ja toimenpiteet selkeitä. CC-lisenssien käyttö parantaa aineistojen jatkokäyttöä ja avoimuutta.

Kommentoi osalinjausta yleisesti: (2996)

Tyyppi (T/text-long)

Pidämme linjauksen päivitystä tervetulleena. Linjaus on aiempaa selkeämpi ja toiminnallisempi, ja sen toimenpiteet – erityisesti rinnakkaistallentamiseen, avoimiin lisensseihin ja kustannusten seurannan kehittämiseen liittyvät – ovat perusteltuja.

Suurin huolestamme koskee tutkimusorganisaatioille esitettyjä kotimaisen tieteellisen julkaisemisen rahoitusvelvoitteita, jotka eivät ole realistisia nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Suosittelemme velvoittavuuden keventämistä ja kansallisen rahoitusratkaisun vahvistamista.